

LIETUVA

Nr. 43

CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 28 Spalių (October) 1898 m.

Metas VI

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published at Chicago, Ill., every Friday
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.
Subscription \$2.00 per year
All communications must be addressed to
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.
Nedėlinis laikraštis
"LIETUVA"
Išsineša kas Petnyčia Chicago, Ill.
Kasduojuo ant metų:
AMERIKOJE.....\$2.00
UŽMARE.....\$3.00
"Lietuvos" spaustuve spausdina visokias Knigas, Konstitucijas ir visokius kitus druskus Lietuwiszka, lenkiszka, gal ir angliszka.
Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.
Užsirasant "Lietuvą" ir prisilaikant pinigų už ją, kaip ir su visais kitais reikalais, "sada reik uždėti atskaitos adresą:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Politiszkos žinios.

Amerika ir Ispanija.

Nesutikimai tarp besitariančių Paryžių amerikoniškų ir ispaniškų sandaros komisorių teip buvo pasikėlę, kad ispaniškai komisoriai, negalėdami remties ant jėms duotų instrukcijų, turėjo krypties prieš savo rando su užklausa kę atsakyti ant Amerikos reikalavimų? Todėl tarybos ant kelių dienų turėjo but pertrauktos. Nesutikimai užgimė už skolas salos Kubos, kurių amerikoniškas ne nori perimti. Rods swetimų krasztų randai į tarybas tuom tarpu nesikisza, bet užtai tuli prancuziškai laikraszeziai kaslink skolų Kubos sako, kad pagal terptautiskas tiesias, jeigu Amerika norėtų Kubą paversti į sawo waldybą, arba nors palaikyti sawo wirszinkystę, turi kaipo palikus perimti ir skolas. Kaslink jų neužtenka sutarimo wien tarp amerikoniškų ir ispaniškų komisorių, bet čia turi turėti balą ir randai tų krasztų, kurie yra kreditoriais Kubos. Jeigu Amerika nesirengia Kubą sau paimti, bet pripažysta jai wien swistowystę, tai kas kitas, tsyšk kreditoriai pats gali sau pasirinkti kaipo skolinių kę tą, kuris į jems patinka, wiai nesiklaudami Amerikos daleidimo.

Ant Filipinų salų nesutikimai tarp amerikonių ir misztinčių dar labiau pasikėlė. Maisztinčių kai, apart Manillės ir Cavitos nedaleidžia kituose portuose iszlipiti ant kranto amerikoniškiems jurinjkams. Maisztinčių swetwėrė net sawo kariszka laiwyne, apginklawo jie senus laiwus. Iszpaniszkas randas gawo žinų nuo salos Visaya gubernatorių apie muszj ant jurių užgimimų tarp amerikoniškų ir misztinčių laiwynių, kadangi amerikoniškai nepripažino mai-ztinčių laiwyneš ir stabdė jai kelį. Sako, buk muszje isz abiejų pusiu būwo užmuszti ir sužeisti, bet jis pasibaigė tuom, kad amerikoniškai paėmė wisus maisztinčių laiwas. Amerikos randas wienok apie tokį muszj nė jokios žinios ne gawo. Itėknė Aguinaldo ant pasikėlėtu puola, priesz jį atsikreipia wis daugiaus ir daugiaus maisztinčių wadowų. Iszpanija tikisi, su pa-

gelba tų pasiprieszinusių Aguinoldui mai-ztinčių wadowų maiszts pergalėti ir kol traukis dabar sandaros tarybos, paimti wėl waldžią ant tų salų į sawo rankas, apart miestų Manilles ir Cavitos, kuriuos laiko amerikoniškai. Ar tos iszpanijonų wilyts iszspildys, toliaus pamatysime.

Nuo salos Porto Rico baigia kraustyties iszpanjonai, tos salos sostapilė, miestas San Juan, yra jau amerikonių rankose. Terp amerikoniškų kariuonos yra čia wienok labai didelis sergančių nuozimtis.

Prancuzija.

Nesutikimai tarp Prancuzijos ir Anglijos už Faszodą neiszdilo, ir kaszj ar greitai iszdils, kadangi nė wiena pusė ne nori nusilenkti. Laikraszeziai abiejų krasztų szaukia į karę, randai teipogi reingiasi. Prancuzija rengia kariszkus laiwus ant iszplaukimo. Ant apgynimo portų suzaukė rezervas jurinjkus. Tų patį daro ir Anglija, ginkluoja ir ji sawo laiwus, ir drutina portus. Prancuzijof atsilankė maskoliszkas užrubežinių dalykų ministe ris, Murawjew, kaip sako, terp kitko ir ant apkalbėjimo, kokiū budu Maskolija geriausiai Prancuziją galėtų paremti, jeigu užgimtų karė su Anglija. Atkako į Prancuziją ir maskoliszkas izdo ministeris jieszkodamas pinigų pasiskolinti ant sudrutinimo kariszkos laiwynės. Mat caras nori, kad wien kitos tautos sumazintų skaitlių po ginklu laikomos kariuonos, o jis pats nuolatai vėd drutina nors už paskolytus isz swetur pinigus. Angl ja numano, kad jeigu ji pradėtų karę su Prancuzija, paskutinę parems Maskolija, apart to Jar Anglija, užgimio kare, ne gal per daug pasitikėti ant airių, nė ant eziauburių Indijose ir kolonistų holandiszkos kilmės pietinėj Afrikoj. Todėl, nors angljonai ir barszkina pentiniais, nors laikraszeziai szaukia, kad waldžią laikanti nusilenktų, kad nors per karę iszwytu Marchandą isz Faszodos, bet Anglijos ministeriai wargiai bo skubysis karę pradėti. Nežiuri ant laikraszezių szauksmo ir reingimosi, randai abiejų krasztų karės ne geidžia ir norėtų be jos apsesti, jeigu prie jos ne bus priwersti, jeigu gi rengia abidw sawo pajiegas, tai wien todėl, kad užkilusi karė nerastų wisai nepasirengusiais, kaip tai antai atsitiko Iszpanijai, nors ji gana ant pasirengimo laiko turėjo; ant gulo priesz pasirengusį wis greicziaus nusilenkia negu priesz nepasirengusį. Nors Anglijos laikraszeziai smarkiausiai szaukia, bet ji jaučia pawojų karės: jeigu gi taptų sumuszta; jai daugiaus atseitų žudyti negu Prancuzijai, o kowa su susijungusiom drauge Maskolija ir Prancuzija ne leng wa, nors Anglijai ir pasiekta rasti draugus. Todėl angliszka ministerių pirmsėdis, Salisbury, tiesiog užklausė Prancuzijos užrubežinių dalykų ministerio Delcassė, ko Prancuzija už Faszodą reikalauja? Ant to tas atsakė, "kad reikalauja isztakų Niliaus. Salisbury žadėjo pasirodawyti su kitais ministeriais ir duoti paskui atsakymą Prancuzijai. Nežinia todėl, ar Anglija iszspildys Prancuzijos reikalawimą ir užkilusius nesutikimus praszja, ar temps ir teip gana įtemptą siulą, kurisai wienok gali nutrukti. Į prasidėjusią karę galėtų but įtrauktos lengwai ir pasalinės wieszpatystės ir už nerwėrtą žiupsnio tabokos Faszodą didelis karės gaisras apimtu ne tikt Europa.

Paryžiuje buwo wėl sumiszimai. Brissono ministerija priwer-

sta tapo pasitraukti nuo wietos; jos wietoj wienok dar nesutiwėrė kita.

Balkanų pussalis.

Wokietijos ciecorius atsilankė pas Turkijos sultaną Konstantinopoliuje, kur tapo su didelėmis iszkilmėms primtas, apsimainė downoms, jis dawė sultanui brangias downas, tasai gi atlygino; nors sultanas ne turi pinigų ant užmokėjimo algų urėdnjkams ir kariuonai: yra Turkijoj urėdnjkai, žinoma žemesni, kurie nuo trijų metų algos ne gawo, bet užtai Wilhelmą apdalino do wanoms kelii milijonų doliarų wėrtės. Turki ir sultanas tiki, kad Wokietija yra wienaitini Turkijos apginėja, todėl sultanas stengsis daryti wisokius paliuosawimus wokiecziams lygiai prekystoj, kaip ir kitokiuose užsiėmiuose. Tas Maskolijai labai nepatinka ir ji pradeda jau Turkiją gazdinti, jeigu ji Wokietijai per daug duotų tokių paliuosawimų, kokių maskoliai ne turės.

Nežiuri ant newa Wokietijos užtarmo už Turkiją, kitos Europos wieszpatystės, taigi Maskolija, Prancuzija, Anglija, ir Itali ja priwerst sultaną atszaukti sawo gubernatorių ir kariuoną nuo Krėtos, turkiszką kariuona pradėjo jau isz čia kraus tytiesi. Rods sultanas praszė dar ilgesnio laiko ant isziskraustymo, bet tų wieszpatystyčių ambasadoriai ant to nesutiko, o Wokietijų už sultaną ne užtarė, todėl ir jam nieko daugiaus ne liko daryti, kaip isz jildyti reikalawimą. Ant galutino nutildymo maisztų, isz traukus nuo Krėtos turkiszkai kariuonai, Maskolija, Prancuzija, Anglija ir Itali ja nutarė atsistųti sawo kariuoną, po lygiai kareiwų isz kiekwienos isz tų wieszpatystyčių teip, kad čia butų drauge 14000 kareiwų. To užteks ant sawaldymo maisztų wis tiek, kas juos ne bandytų pakelti—krikszezionys ar mahometonys. Tuom tarpu apszaukė rinkimus, iszrinkti deputatai, su pagelba paminėtų augszciaus wieszpatystyčių, sutwers ataskan čia waldžią. Eurepėdiszka kariuona pasilikis ant Krėtos teip ilgai, kol ne susiorganizuos žau darmerija isz wietinių gywontųjų ir europiečių oficerių, kuri įctengs ant salos twarką užlaikyti. Kaslink gubernatoriawus, we dasi terp wieszpatystyčių tarybos, ką ant to urėdo paskirti. Maskolija užmanė paskirti Grekijos sosto ipėdinį. Jeigu tų užmanymą priims kitos wieszpatystės ir Grekijos sosto ipėdinis pastos Krėtos gubernatoriūmi, sala ta wėliaus ar ank-zciaus pateks Grekijai. Jeigu teip Europos wieszpatystės butų seniai padarusios, jos butų praszalinusios karę tarp Grekijos ir Turkijos. Tsyšk wienok Maskolija apie pawedimį Krėtos Grekijai ir klausyti ne norėjo.

China.

Laikraszeziai paleido paskalb, buk paėmusi dabar waldžią Chinuse ciecorienė motina slapta apsiwedė su žinomu maskolių szalinjku, seniaus buwusiu augszciausiu urėdnjku Li Hung Czangju. Maskolija buk pažadėjusi gelbėti nuo prieszų senų jauna-wedžių porę. Anglija užtai ir Japonija pareikalawo, kad walmidžia ciecoriū but sugrazinta ir pagazdino, kad pati su sawo kari-zka laiwyne sugrazj; jam waldžią. Maskolija wienok žada sawo pagelba, jeigu kas bandytų ant ciecorienės užpulti. Kadangi dideles karės gaisras apimtu ne tikt Europa.

Paryžiuje buwo wėl sumiszimai. Brissono ministerija priwer-

jos. Nors Maskolija ir teip užimtuose nuo Chinų portuose turėjo daugiaus kareiwų negu Anglija gal jų atgabenti, bet dabar atsintė čia dar 40000 naujų. Užėmė ji su sawo laiwyne dar wieną chiniszka portą į pietus nuo Porto Arthuro, nežiuri ant priesztarawimo Anglijos. Taigi mat po caro užmanytain sandaros kongresui atsiranda wis daugiaus ant pakėlimo karių prie-zaszčių ir jų daugiausai pagim-dė pati sandaros užmanytoja Maskolija. Ar gi ne komedija, kur wis newa ant žmonių labo Maskol jos užmanyti kongresai? Tikt tas gali juos garbinti, kas Maskolijos waldžią nepažįta.

Nors angliszki laikraszeziai szaukia sawo randą atsiburst ir apstabyti sykj platinimai Maskolijos Chinuose, kadangi kitaip ji tų wis krasztų prarys ir dar jai neužteks, bet isztikro Anglija wiena ne turi pęj ant dręsaus pasiprieszinimo Maskolijai. Maskolija wien tsyšk nelystų j lyn, ne rytų wis daugiaus ir daugiaus Chinų waldybų, jeigu Anglijai pasisektų ir Wokietijai į sawo pusę pataukti, susidėjusi su silpnoms, pawekalan, nors jai pasisektų Ameriką ir Japoniją pakinkyti į sawo wėžimą, Maskolijos nenugazdys, nors wis angliszki laikraszeziai dar labiau ant jos rėktų.

Pietini Afrika.

Pietinėj Afrikoj, Limpopo paupiuose pasikėlė negrų giminė; negrai užmuszė jų kraszte apsi-gywenusj ewangelizszka miszjonierų ir wisą jo szeimyną. Negrų wirszinjkas surnko į 20000 ginkluotų kareiwų ir prisartino prie Transvaaliaus rubežijų; turi jie ir keturias kauloles. Isz Transvaaliaus priesz juos iszsinė 4000 kareiwų. Negrai su wisoms sawo pajiegoms užpuolė ant transwaaliezčių stowyklų. Muszis traukėsi per isztisas tris dienas, bet transwaaliezcziams atėjo pastiprinimas ir jie sumuszė negrus ir nu wijo juos nuo rubežiaus.

Anglijonai dabar wėl jieszko progos užpulti ant abiejų pietinės Afrikos republikų, taigi ant Transwaaliaus ir Oranijos. Republikos tos dabar jau isz wisų pu-sių apsiautos angliszkių waldybų, kadangi anglionai nupirko buwasias čia portugaliszkas Delatgo užtakos waldybas. Jeigu nieks isz didžiųjų Europos wieszpatystyčių ne užstos už tas wienaitinius neprugulimus pietinėj Afrikoj republikas ir jos turės anglijonams patekti.

Isz Lietuwos.

Suarezstawo kunigą Bieliakewyczių, Kaune.

Kaune tapo policijos suarezstawos ir pasodytas į kalinį wikarijuszas Swento Kryžiaus bažnyczios, kunigas Aleksandras Bieliakewyczius ir pasodytas į kalinį. Suėmė jį ne už kokius nors tautiszkus darbus, bet užtai, jai, kaip tai pasakyti, per daug Krawczuniszka stengėsi drutinti katalikiszka tikėjimą. Kaip isz sudžios triuėdijimų pasirodo, jisai kokiu nors budu nusikaltėliu priesz bažnyčią parapijonus atėjęs su szpitolnjkais, paįdawo isz namų, gabendawo į bažnyčią, ne tikt ant kelių dienų ir naktų į meesawo į bažnyczios skliapę, kur guli grabai seniai numirusių žmonių, ten pasodytas, kaip sako, wisap augydawo ir muszawo. Wiena isz tokių aukų, Jiewa Bernotawyczenė, pasakausai Maskolijos rubežiai prieina, priwerstė kunigą parodyti kankinimo wietą, kurioje rado dar wieną moteriszka, kokią ten žu-

kauskię. Kunigas tapo suarezstawos ir pasodytas į kalinį. Rods sudas norėjo jį paleisti ant kaucijos 5000 rublių, bet prokuratoriui nesutiko. Surezstawimas kunigo padarė didelį trukzmę tarp Kauno katalikų. Jeigu ir ne wisi apkalitinimai kunigo Bieliakewycziaus tiesingi, tai wisgį s, turbūt, ne bus be kaltės, kadangi waldžios neiszdrystų ezrinti katalikų per arezstawimą nekalto kunigo. Maskoliai apkalitina dabar ir praszaszčių minėtos bažnyczios, Kun. Kerpowskij, kadangi, kaip jie sanprotawoj, wikarijuszas negalėjo atlikti sawo inkwizicijų po bažnyčia be praszaszcziaus žinios. Sudas wienok priesz praszaszcziaus dar nesikabina. Žinoma, isz to maskoliai bandys pasinaudoti ir dar labiau supanzcijos ne tikt kunigus, bet ir teip katalikus.

Wagystos.

2 d. Spalių, Wilniuje, pasinaudė, kada kunigas pralatos Hrynewieckis buwo bažnyčioj, ir jo gywentią įjkrusė wagiliai ir isz čia bandė iszmuzti duris į pardawinyčją moteriszkių apsirėdymų esenciją tuose jau namuose. Užtėmyjo wienok juos policijantas Maskelis, kuni-ai paskui juos įėjo į koridorių. Pamatę policijantų, wagiliai metė darbą, parnuszė Maskelį ir iszbežo ant u-lyczios, bet ant policijanto szauksmo subėgė žmonės wagilius pawijo ir sulaukė. Abudu suimti yra žydiai.

Kaune teipogi kitais metais ne budawo teip wagilių kaip szjmet, dabar yra čia twirta wagilių organizacija. 26 d. Rugsejio suėmė wieną isz sanarių to wagilių organizacijos, Antanę Jan-kewyczių, isz Szadlawos; wadowu tos wagilių ir pleszkų organizacijos buwo koksi Wolkauskis, dabar jau teipogi tupintis kalinuyj. Wogdawo jie ne tikt mieste, bet iszeidawo ant pleszių ir į jo aplinkines.

Susiwažiwimai malunių.

Ant paskutinio wisos Maskolijos maluniųkių susiwažiwimo Maskwoj, likosi nutarta sukwiesti wietinius wisokių krasztų maluniųkių susiwažiwimus ant apkalbėjimo wietinių reikalų. Departamentas prekybos ir iszdrbystės priesz Maskolijos widurių ministėrijos užgyrė wieną tokį susiwažiwimą suszaukti į Wilnij, ant apkalbėjimo ko reikia ant pakėlimo miltų prekystos ir apskritai wisokių maluniųkių reikalų wakuriniuose Maskolijos krasztuose. Susiwažiwime ims dalywamą malunjkai Wilniaus, Kauno, Minsko, Witebsko, Mohilewo ir Garteno gub., ir jis traukis per keturias dienas. Toki jau susiwažiwimai atsiwaba Rygoj ir Warszawoj.

Pabėgo nusikaltėliai.

1 d. Spalių, isz Zarasų (Nowo Aleksandrowako) kalinio, Kauno gub., pabėgo keturi nusikaltėliai, wienas isz jų buwo jau sodo nusprętas ant 5 metų priesz sunkių darbų Siberijoj, kiti gi du į jau keliu kartus pabėgo isz arezstantų rotų, kur pateko už wagystas ir plesziūms. Nusikaltėliai mat, sugriebė, nežinia kur, didelį prancuziszka grąžtą, iszgręžė skylių wirtuwės lubose, per jį prisigriebė ant augzsto ir nuo čia, susiriszė kelis abrusus, nusileido liuosai ant žemės. Kalinio užweidza nieko ne žinijo apie pabėgimą, kol mieste žydiai ne atbėgo į kalinį ir ne praszėzė, kad mieste liuosai waikszezčioja kaliniū. Sargai nubėgo į miestą jieszkoti pabėgėlių, bet čia jų jau nebawo; iki sziol jų ne suėmė.

Suėmė wagilių.

Peterburgo paslapta policija suėmė besislapstantį čia ukinjį Szwentėnų pawieczio, Wilniaus gub. Minėtas ukinjikas tarnawo Peterburge pas wieną urėdnjką, kurisai susirgęs, ant trumpo laiko iszkeliawo į Kijewą, wisą gi sawo gywentią paliko užžiurai tarno. Pa-likęs wienas namieje tarnas, parsikwietė dar wieną sawo kaimyną gywenantį teipogi Peterburge ir drauge su juom pradėjo palengwa waikszezčiojantiems to toriams prekėjams pardawinti wisokius daiktus, kokius tikt jie pirkti norėjo, kaip antai: brangius abrozduš, drabužius, patalus ir tt. Gawę žiną, kad urėdnjkas pargrįžta, jie padegė namus, tikėdami tuom paslėpti wagystą. Ugnį wienok sargai greitai užgesino ir tsyšk isztikro wagysta pasirodė. Wagiliai, puoję pawojų, pabėgo ir slapstėsi po Peterburgą, bet ant galo abudu tapo suimti ir tu pi dabar kalinij.

Izspleszė žydo kromelį.

Naktyj, 23 d. Rugsejio, miestelij Szetnoce, Kauno gub., wagiliai, atwažiwę su wėžimu, įsi krautė per langą į kromelį wieno žydelio. Kad szale gywenantis kromelio sawinjkas neiszgirstų jų darbo ir kraustymo taworų, wagiliai grindis iszklojo su rasta kromelij wata, iszbarstė teipogi miltus ir druską. Tas isztikro pasirodė geru, kadangi nieks isz sawinjkio kromelio szeimynos nepabudo, tikt rytmetij, užėję į kromelį, pamatė, kad isz jo ne tikt wisi taworai, wėrtės apie 1000 rubl., bet ir pinigai, su wirszum 200 rublių wagilių paimti. Kas buwo wagiliais, žydiai ar krikszezionys, nežinia.

Orai Lietuwoj.

Lietuwaj pabajağ Rugsejio mėnesio buwo jau su wisu atszalę, buwo szalnos, rytmezciais kaip kur ant stowieczių wandenų psirodydawo ledas. Dabar wienok, acziu Diewui, wėl atszilo, užstojo wėl sziltos ir gražios dienos, widutiniszka sziluma buwo po 10° R. Apie Minską 25 d. Rugsejio priesz grauzas ir giedraus, be debesų dangaus puolė gana stambus ledai. Drauge su tuom nepaprastu gamtoj apsiriszkimu girdėt buwo tankus perkuno griausmai. 21 d. Spalių pradėjo snigti ir užstojo wėl szaltis.

Džiowinimas Pagirėnų klampynių.

Szj metą maskoliszkas randas ketina užbaigti džiowinimą Pagirėnų klampynių, kurių 2900000 desiatinų tapo pawersty į puikas piewas ir apdirbamus laukus. Szj metą iszdžiowino 45000 desiatinų klampynių prigulinezčių priwatiszkims sawinjkams; per sziuos metus tapo nukasta isz wio 186 wiorstai kanalų ant nuleidimo wandens isz klampynių.

Nauja moteriszkos ukės mokslainė.

Kunigaikszcieiėnė Teniszewa, sawo dwaruose netoli Smolensko, parengia kursos moteriszkos ukės dēl Lietuwos ir Smolensko gub. moterų. Ant iszsmokinimo wienos ukės dalies reikia čia tikt 2—6 sawawiczų. Wisų ukės dailių kursai traukis 4 mėnesius. Taigi čia mat mokslainės uždėtoja nori, kad ant iszsmokinimo ko nors noroczios pasimokyti moterys kuo mažiausai laiko žudytų.

Naujos pradines mokslaines Kauno gub.

Maskoliszka apszwietimo ministerija dar perezitą metą nu-

sprendė sawo kasztais parengti Kauno gubernijoj 12 naujų pradinių mokslainių, bet tas nusprendimas iki sziol ne buwo iszpildytas. Dabar ministerija iszdawė prisakymą Wilniaus moksliszko apskriczio wirszinjkui parengti užmanytas mokslaines tuose krasztuose, kur galima bus gauti pasisamdyti atsakanzczius ant jų patalpiniimo ruimus, kol tam iki ant to namai ne bus pastatyti.

Nauji kareiwiai isz Kauno gub.

Isz Kauno gub. szj metą yra į kariuoną paszaukti 11004 jauni wyriszkaiai, isz to ekotiliaus paims 4350. Isz Kauno pawieczio yra 990 paszauktų, paims gi 391; Wilkmergės pawietij, isz 1660 paszauktų paims 656; Zarasų paw., isz 1791 paszauktų paims 708; Panewezio paw., isz 1758 paszauktų paims 698; Szialų paw., isz 1753 paszauktų paims 993; Telszių paw., isz 1469 paims 581; Reselinių paw., isz 1588 paims 628.

Jawų prekės.

Perezitą sanwaitę Liepojuje už lietuwiszkus jawus mokojo: už rugų pudą po 75—81 kap. Kwicziai geriausi 103 kap., paprasti 87—97 kap. Awijos widutinės 73—78 kap., geros 79—81 kap., geriausios 82—84 kap. Miežiai 68 kap. Kwietinės klynės smulkios 51—53 kap., widutinės 54—56 kap., stambios 57—58 kap., tambiausios 59—60 kap. Linų sėmens po 1 rubl. 15 kap.

Didelis gaisras Szirwintoj.

16 d. Rugsejio, miestelij Szirwintoj, Wilniaus gub., sūmė didelis gaisras. Sudegė čia 29 gywentiū namai, 7 kluonai; ugnyje prażuwo daug gywontųjų krutanczių turų. Nukentėję daugme žydiai. Bledj ugnies padarytą skaito ant 250000 rublių. Priesz gesinimo, ant apstabydymo ugnies, reikėjo sugrauti 7 namus. Ugnis užgimė naktyj nuo nesusektos priezštatis.

Žemdarbystės paroda Baltstogėj neatsibus.

Maskoliszkas randas szj metą daleido parengti Baltstogėj, Grodno gub., žemdarbystės parodą. Parengėti pastatė net reikalingas triobas ir parodą norėjo dar szj mėnesį atidaryti. Tuom tarpu tas negal atsibuti, kadangi neatsir-do žemdarbių su sawo darbas norinčių pasirudyti, todėl ir parodos ne bus.

Liosai.

27 d. Spalių, Wilniuje prasideda teip wadinami "liosai" arba emimas į kariuoną paszauktų jawų wyriszkių. Kiek isz wisos isz musų tėwėnyne sostapilės paims jawų wyriszkių į kariuoną, apie tai jau pirmiaus paminėjome. Emimas traukis mieste per penkis dienas.

|| Miestelij Drujoj, Wilniaus gub., kur iki sziol buwo tikt pabuto stacija, tapo parengtas ir telegrafas. Dabar isz čia galima siųsti telegramus ne tikt į wisus Maskolijos krasztus, bet ir į užrubežius.

— Ar dar tu wie nesiliauji girtuokliawę?
— Kur gi paliausi. Dabar darau tą isz patrijotizmo ir liuosybės meilės.
— Kaip gi tai?
— Žinai juk, kad Amerika, ant surinkimo pinigų ant karės su Iszpanija wedimo uždėjo mokeszczius ant gėrymų; tai isz kur ji tuos pinigus surinktu, jeigu nieks negirtuokliawę? Azs, kaip Amerikos ukėšas ir tikras patrijotas stengiusis mat ant karės pinigų rupinti.

Mokslainėj mokiniojas bara 14 metų mokintinę.
— Matai, Mare, tu tokia dideli, o ne moki nė sawo prawardės praderanzciai paraszty.
— Kam gi reikalinga? Po dwiejų, trijų metų ir teip reiks ją permaintyti ant kitos.

Isz Amerikos.

Produkcija aukso ir sidabro pereltose metuose.

Pagal surinktas Amerikos pinigų muszinyzios žinias, pereitą metų Amerikoje iszkasė isz wiso aukso wertės \$57363000; pietinės Afrikos republikoj Transvaal už \$57633861, Australijoje už \$55684182, Maskolijoje už 23245763. Sulyginant su 1895 m. aukso produkcija pasididino: Suwienytose Wieszpatystėse Sziaurinėse Amerikos ant \$1275000, pietinėj Afrikoj ant \$13854192, Australijoje ant ant \$10502249, Maskolijoje ant \$1709970.

Kaslink sidabro, tai jo Suwienytose Wieszpatystėse iszka-ė 53 860000 uncijų, Meksike gi 53903 180 uncijų. Sulyginus su 1895 m. produkcija sidabro Suwienytose Wieszpatystėse 1897 m. buvo ant 4974800 uncijų mažesni, Meksike gi ant 8256756 uncijų didesni. Taigi mat sidabro produkcija Suwienytose Wieszpatystėse mažėjusi, Meksike gi didėjusi.

Auksinių pinigų iszmušė Amerikoje \$75860000, sidabrinų gi \$18487000. Kituose gi nusų žemės krasztuose auksinių pinigų iszmušė už \$487719000, sidabrinų gi už \$149380000.

Szauđyne tarp kareiwu ir nekareiwu.

Newport News, Va. Wienamė salione užgimė czia szauđynė tarp kareiwų isz port Monroe, kuriose wienas kareiwis tapo už musztės ir keturi sunkiai paszauti. Isz ne kareiwų pusės užgimė nepasirodė. Isz syk pergulėti kareiwai parsikvietė daugias sawo sandraugų, kurie nakty užpuolė ant saliono ir jį sudegino. Katra pusė tą karę pagimdė, tikrai nežinia, kareiwai sako, buk pirmą szuwį poleido salūnijko pagelbinškas. Turbut wienok ir tas be duotos isz kareiwų pusės priežasties ne szowė. Tasai susimuzimas jezino abidwi pusi ir pakėlė didelę neuzsikentimą tarp kareiwų ir nekareiwų, isz ko gal lengwai užgimti nauji susimuzimai.

Lodges biliu wel iszweika.

Garsų Lodges biliu priez ateiwius isz Europos, kurj užgimusi karė su Iszpanija buvo paszarwójusi, wel rengiasi pakelti Waszingtono senatas. Karė mat pasibaigė, Amerikai nereikia daug kareiwų, todėl nekentimas ateiwų ir wél apsiereiskė. Siundytojajai priesz ateiwius pats neliejo sawo brangaus krasujo už tawynės garbę ir reikalus, tą jie maloninškai paliko jų nekenciamiems ateiwiams. Didžiausias ateiwų priezas yra garsus isz gama Powderly, dabartinis ateiwystės komisorius, kurisai pirma buvo darbinjku wadowu, bet juos kapitalistams pardawė. Kaip wisur, taip ir Amerikoje renegatai yra niekiausias doriszkas wertėns.

Musztynes amerikans wokiecziais.

Atkakę isz Hongkongo į Van couver, Britiszkioj Kolombijoj, angliszkas garlaiwys "Empress of Japan" atgabeno žinją, kad ant miesto Hongkong uleyčių užgimė kruwinos musztynės tarp jurinjkų nuo wokiszkų ir amerikoniszkų kariszkų laiwo. Jurinjkai nuo angliszko kariszko laiwo stowincio Hongkongo porte paweržė laiwo kasą, isz wiso 10000 wenų ir su pinigais bandė ant plaukianczio į Japoniją garlaiwio pabėgti, bet pawijo juos kitas angliszkas torpedinis laiwas ir su pinigais pargabeno atgal.

Maskoliszkas oficeras pabego.

Maskoliszkas oficeras isz Porto Arthuro, Iwan Kraus, kaipo paslaptas paszazieris ant garlaiwio "Empress of Japan" atkako į Vancouver, kur angliszkų waldžjų tapo suaresztuotas. Minėtas oficeras tapo užėmtytas, kada jis nuimėnėjo planus twirtynių Porto Arthuro, kurio, turbut, norėjo kokias isz Maskolijai priezingų wieszpatyszczių par duoti. Pasisekė wienok jam isztrukti ir pasislėpti ant minėto garlaiwio. Angliszkos waldžios, uors jį ir suaresztawo, bet, turbut, neiszdus Maskolijai.

Nejauni jaunawedžiai.

NILES, MICH. Gywenantis netoli Niles, miestelyj Prescot, 98 metų senelis Mc Donald 21 d.

Spalsy apsiwedė su 84 metų Maggie O'Ryan. Jaunawedys pa eina isz Kanados ir ten turėjo tris pacias, waikų gi jis turi 14; nuotaka buvo jau du kartu apsiwedusi: wieną kartą Airioj, antrą gi New York, waikų turi jį 10. Taigi dabar apsiwedę jaunawedžiai turės lygiai du tuzinu waikų.

Seneliui 104 metu nusibodo ant swieto gywenti.

KNOXVILLE, TEN. Szita'ne mieste gyweno turtingas 104 metų senelis, Sam Phillips. Nusibodo wienok jam teip ilgai ant swieto gywenti, o kad giltinė pati neno reju atsilankyti ir jis buvo wisai sweikas ir nežiurint ant teip žilos senatwės, wisai twirtas, todėl užsimanė pats giltinę paszauti: pasidarė jis kilpa, užsinėrė ant kaklo isz pasikorė. Rodoši, galejo jau palaukti, kol pati giltinė ateis, ilgai laukti jak ne butų jau reikėję.

Sugriowo dirbtuwė.

MU-KEGAN, MICH. "Pentwater Furniture Company" dirbtuwėj, Pentwater, tuojas rytmetj, 21 d. Spaliu, kasp tikt darbinjkai susirinko prie darbo, ant syk trys dirbtuwės-gariniai katilai iszlekė į padanges. Explozija buvo teip smarki, kai ji sugriowė dirbtuwės triobas; prie to du darbinj kai likosi užmuzti, kiti gi du nirtinai sužeisti. Nuo ko užgimė katilų explozijos, tas iki sziol dar neisztira.

Muszis tarp baltwėdžiu ir negru.

HARPERVILLE, WIS. Atsitiko czia baises muszis tarp negrų ir baltwėdžiu, kurisame 19 žmonių (15 negrų ir 4 baltwėdžiai) tapo užmuzti, sunkiai sužeisti pasirodė 4. Kas musztynes pakėlė, tikrai nežinia, bet, turbut, tame bus kalti baltwėdžiai, kurie, nors giriasi, kad ant iszluosawimo nuo iszpanijonų skriaudų kubiczioe pradėjo karę su Iszpanija, bet isz tikro negrų namieje labiaus neuzkenczia negu iszpanijoniai.

Wetros.

Pakrantėse New Foundlando, 19 d. Spaliu siautė baises wetros, kurios uomaži nelaimių atgabeno, ypacz prie sziaurinių pakranciu ir prie Labradoro krantų. Iki sziol žino tikt apie 2 prigėrusius žmouis, bet kaip spėja, tokių yra ir daugias ir tai nemažai. Wėtra isz St. Johns užtakos pagriebė daug mažesnių laiweiwų ir guneszė į jures, su kuriais ožinia, kas atsitiko.

Nelaimė prie iszbandymo naujo kariszko laiwo.

ASTORIA, ORE. Atliko czia bandawones padirbio Amerikos kariszko torpedinio laiwo "Davis". Bandawonės tos wienok pagimdė nelaimė: nežinia dėl kokios priežasties explodawo garinės dudos ir laiwas negalėjo toliaus plaukti. Prie to trys jurinjkai tapo užmuzti ir keturi sunkiai sužeisti, isz kurių wienas tą paczį dar dieną pasimirė.

Nelaimė ant geležinkelio.

FORT WORTH, TEX. Ant Rock Island geležinkelio atsitiko dideli nelaimė per tai, kad taworinis trukas pasidalino į dwi dalis ir paskui abidwi daly susimuzė ir tai teip smarkiai, kad daug wagonų su wisu susidaužė. Prie to penki žmonės tapo ant wietos užmuzti, du mirtinai ir trys sunkiai apskulti.

Ankstybas sniegas.

Szetuose: Misourio, Iovoj, Nebraskaj siautė pereitą sanwai baises sniego darganos, kurios daug blėdies pridirbo kornų laumais ir sodų waisiams. Sniegas užneszė kelius, ant tulo laiko apstabdė bėgiojimą geležinkeliu trukių. Iovoj ir Misouryje ant didelių plotų nutraukė sniegas telegrafu dratus.

Nelaimė su dinamitu.

DULUTH, MIN. Prie dirbdinamo czia kanalo ant skaldymo uolų pasinaudojo isz dinamitu. Atlikę tą darbą wienoje wietoje, darbinjkai, paėmę 25 swarus dinamito, neszė jį kitur, bet besenzant dinamitas explodawo, tris darbinjkus wisai sudraskė, kitu gi du mirtinai sužeidė.

Izdege kalmas.

RENO, NEV. 21 d. Spaliu su wisu iszdegė didelės kaimas Claiwille. Wienas Italijonas, Pedrinis ir dar kiti keturi žmonės, kurių

prawardžiu dar nežinia, prie to sudėgė, rado tikt jų suunglėjusius kunnus. Blėdį ugnies padarytą skaito ant kelių szimtu tukstančių doliarų.

Twanai ir bledys lytu padarytos.

Ilgai besitraukianti lytus Sziaurinėj Dakotoj pagimdė twanus, kurie wien sziaurinėj szteto dalj pridirbo laukuose blėdies mažiausiai ant 10 milijonų doliarų. Daugiausiai nukentė neturtingi fermeriai, kurie nespėjo sawo laukų į laiką nuwalyti.

Isz darbo lauko.

☞ SOUTH CHICAGO, ILL. Ketina czia neužligio pradėti statyti naują geležies dirbtuwę.

☞ CALIFORNIA, PA. Wisi darbinjkai 4 poilio pakėlė sztraiką, todėl tegul czia nieks neina darbo jieszkoti.

☞ OSKALOOSA, PA. Slade & Fleming Co. netoli des Moines atidarė naują szofę, kur gawo darbą 150 darbinjkų.

☞ DEHAM, MAS. Czianykszcios Merchants Wollen Wills dirbtuwės likosi uždarytos ir per tai 300 darbinjkų neteko darbo.

☞ WESLEY, ILL. Kitoj pusėj Peoria upės, Musbaugh Co. pa rengė naują anglj kastyne, kur į szimtą darbinjkų gawo darbą.

☞ SHOESBOWN, PA. Pittsburgo Steel Mfg Co. pirko czia 10 akrų žemės ir ant jos rengiasi statyti naują geležies dirbtuwę.

☞ BIRMINGHAM, ALA. Jefferson Coal & Coke Co. sulaiškė wisai darbus sawo kastyne ir peciuose. Kokia to priežastis, nežinia.

☞ PITTSBURG, PA. The Pittsburgh Wire Co., prie Monongahela upės pirko 3 akrus žemės, ant kurios ketina statyti naują dirbtuwę.

☞ HAWESVILLE, OH. Dwi mylios nuo szito miesto tapo atidarytos naujos kastynės, kur gawo darbą į pusantro szimto darbinjkų.

☞ PORTSMOUTH, MICH. Netoli Bay City rado turtingus anglj plotus. Susirinko jau kapitalistai, kurie ketina parengti czia kastynes.

☞ WEST NEW YORK, N. J. Sztraikas darbinjkų Wilcocks dirbtuwų pasibaigė, darbinjkai sugrižo prie darbo už seną užmokėdį.

☞ SAN FRANCISCO, CAL. Darbai Tesla Coal Mine kastyne eina gerai. Uždirba po \$2—2½ ant dienos. Darbą czia ne sunku gauti.

☞ ROCK LAKE, OH. Netoli Raymond Schul, Livingstono pawietj, rado naujus anglj plotus, storis anglj sluogsnio siekia 150 pėdų.

☞ DULUTH, MIN. Czianykszc Ironston Steel Co. ketina neužligio pradėti darbus sawo dirbtuwėse. Ras czia darbą su wiszum 100 darbinjkų.

☞ BRADDOCK, PA. Darbai eina pusėtinai, tikt uždariai nedidžiais; gerai dirba drato dirbtuwės, kur gali darbinjkas uždirbti po \$3 ant dienos.

☞ CAMERON, LA. Darbai eina czia labai prastai, isz kitur atkakę darbinjkas negali tikėti, kad czia gautų darbą ir uždarbiai wietinju darbinjkų maži.

☞ ANDERSON, IND. Darbinjkai American Wire Nail Co. dirbtuwų, ant sawo susirinkimo nutarė traukti sztraiką toliaus. Dabar ima jame dalywump 500 darbinjkų.

☞ NEW ALBANY, IND. Louisvilles kapitalistai nori nupirkti stowincias dabar Ohio Falls Iron Works dirbtuwes ir pradėti darbą. Jeigu tas atsitiks, daug darbinjkų galės gauti darbą.

☞ CRYSTAL FALLS, MICH. Czianykszciose kastyne darbai prasideda, kas nori dirbti, darbą gali czia gauti. Yra czia geležies kastyne, kuriose darbinjkai uždirba po \$1.50—2.00 už 10 darbo walandų; dirba su dwiem darbinjkų atmainom.

☞ CLEVELAND, OH. Czianykszcziak sztraikuojanti drato darbinjkai nutarė užbaigti sztraiką. Nusimūtė jie sawo delegatus pas

dirbtuwj sawinjkus, su kuriais ir susitaikė. Todėl ilgai besitraukiantis sztraikas pasibaigė ir darbinjkai sugrižo prie darbo.

☞ CONNELLSVILLE, PA. Darbai prie kokso peczių wis isz palengwo eina geryn. Pereitą sanwai uždegė 150 naujų peczių. Isz wiso skaitliaus 18643 peczių dirba dabar 14275, stowi gi 4388. Daugumas peczių dirbo 5 dienas, bet buvo ir toki, prie kurių dirbo per isztissas 6 dienas.

☞ DENVER, COL. Nuo seniai traukiasi czia nesotikimai tarp darbinjkų prigulinczių į uniją ir czianykszczių alaus leidinycziu. Dabar wienok tie nesotikimai nužengė dar toliaus, leidinyczios prasalinai wisu nuo darbo 250 darbinjkų. Kiti, dar prie darbo palikti, rengiasi mesti teiposgi darbą.

☞ NEW YORK. 200 kraucezių moteriszkų apsirėdymų szitame mieste pakėlė sztraiką užtai, kad tokių apsirėdymų prekėjai pradėjo prie darbo priminti ir neprigulinczius prie unijos. Uždarris szitų kraucezių, daugiasiai moterų, buvo geras, uždirbo jie po 25—50 dol. ant sawaitės.

☞ SPRINGFIELD, ILL. Užstoje didesni szalciazi iszeina ant nau dos pakėlusiu sztraikus darbinjkų Panas ir Virden kastynių, kadangi kompanijų partraukti isz szltesnių, pietinių sztetų negrai ne pakenczia szalcio: wieni isz tokių reikalauja, kad juos sugražintų į jų giminių krasztą, kiti gi pais kraustosi atgal.

ISZ Lietuwiszku dirwu.

Delko Chicagos Lietuwiai stowi ant žemiausio laipsnio?

Chicagoj skaito apie dwilyką tukstančių lietuwių; taigi kiek wienam iszrodys, kad prie tokio gausaus skaitliaus, czianykszcziak lietuwiak, kaip moraliszkai teip ir materijaliskai turi aug-zciausiai stowėti, nes 12000 žmonių, jeigu tikt po 1c. dėty, tai sudėty \$120.00, o dėdami po \$1, sudėty \$1200.00. Prie tokių iszlygų galėtų turėti keletą gerų mokslinju, skaitinycziu, salų, kur galėtų parengti pranesimus, teatrus, rengti tautiszkus apwaiszcziujimus, ir tokiu budu apsi-szwiesti, iszlawinti sawo protą, ir pawikelti moraliszkai, protiszkai ir materijaliskai. Teip tai iszrodos isz szales žiurinties. Bet jeigu isz arciaus pažirėsimė į Chicagos lietuwius, tai pamatysime su wis kę kitę. Žwiltgerėjė į jų materijaliską padėjimą, rasime wos keliolika turinčių sawo locnas guszelės, keliolika salūnijų ir kelis turinčius kitokius skurdžius biznelius, tai ir wiskas; pirmias dar lietuwiak gyreiši, kad turi sawo bažnycziją, parapijė salę ir mokslainę, kadangi wiskas tas parengta už jų pinigų, bet dabar pasirodė, kad ir tas ne jų, bet airi-zko wyskupo, parapijoniai, norėdami turėti kokį dėdesnį susirinkimą, priwersti yra samdyti sawo salę nuo wyskupo agento, kun. Krawczuno, ir už ją mokėti tiek kaip ir už swetimą salę, ir dar gi programus susirinkimų priwersti ati duoti po cenzura wyskupo agento, kuris prie cenzurawimą pasinau doja isz asabiszkų simpatijų ir antipatijų. Taigi pasirodo, kad Chicagos lietuwiak nē jokiu tautiszkų jtaisų neturi. Žwiltgerėjė į lietuwių czia apszwietim, į jų moraliszkump, ir ką pamatysime? Isz 12000 lietuwių rasimame, gal but, 300 skaitanczių laikraszczius; o ką weikia kiti wisi? Parėję nuo darbo wieni eina į karcemas ir ten per isztiss wakarus girtuokliawja, pasigėrę muszasi, smaugiasi, paskui prowojasi, kiti namuose sawo status alum apsiwiate į kortas loesia, už kurias teip pat susispeza, ir teip gi prowojasi. Wasaros laike, kada langai atidarinti, einant ulyczia, jau isz tolo pszysi lietuwių užgywentus namus: ten spiegi mas, užimas, riksmas, keiksmas, lyg ant didžiausio jomarko. Swe timtaucziai lietuwių isz tolo lenkiasi, už laukinius laiko.

Kas gi mūsų lietuwius teip nuwuldė? Lengwa suprasti kas. I

ka lietuwiak tiki, to jie ir klauso, seka ju paweiksłą ir nuo ju doros mokinas; o kad mūsų lietuwiak tiki tik į kunigj, taigi nuo sawo kunigo ir doros iszsimokino. Musų kunigėlis uždraudė lietuwiams skaityti laikraszczius, ketindamas skaitantiems neduoti iszrasmizo prie spawiednės, o į wietą skaitymo parengė "szwenta" karcemą prie bažnyczios "fairu" wadinamą, kurioje kas nedėlia, nuo pietų iki 12 walandai nakties girtuokliawja lietuwiak, pasigėrę wemia, ant szwentoriaus atlieka "prowėty" reikalus, su mergoms per naktis bažnyczios pasieniais zulinasi, už jas susispeza ir tai wis ant garbės Diewo ir ant kunigo naudos. Tas szwentorius, per gerą rupestingumą mūsų dwasiszko wadowo, nakties laike panaszus yra į tikrą b.... Negana ką lietuwiak teip jau yra tamus ir prie skaitymo neran gus, kad isz szimto atrasi wos du tris skaitanczius, tai dar kunigėlis ir isz ty paczių atima skaitymą, o traukia juos į sawo "szwenta karcemą": "eiskz czia wier nas katalike, matau, kad esi kwailas, taigi czia pralak pasienini sawo protą ir atiduok man sawo paskutinius centus!"

Pereitame "Lietuwos" numerj je paminejome, kas atsitiko su minetu apwaiszcziujimu "moksliškis" draugystės S. Daukanto, kurios sanariis yra "Lietuwos" iszleistojas ir kun. Krawczunas. Kad draugystė szimet paketino surengti apwaiszcziujimą toki kaip kitais metais, mus kunigėlis persigandno, kad parapijoniai, susirinkę ant apwaiszcziujimo, nesutartų perkrauti reikalus parapijos kasos ir parapijinė mokslainės. Jis draugystės komitetui, reikalaujanciam apwaiszcziujimui salės, nedawė wos patol, pakol jam nepaduos programą kalbėtoju. O kad komitetas nežinojo, kas bus apwaiszcziujimo kalbėtojai, suszaukė draugystės "extra mitingą" ir norėjo, idant pati draugystė sau kalbėtojus pasiskirtų. Draugystė susideda isz 80 sanarių, bet ant szio mitingo susirinko tikt 25, tarp ty ir pats kun. Krawczunas tikt su apdumtu protu ir ne twirčiai ant koju stowėdamas. Kada ant mitingo tapo paduotas įneszimas iszrinkti apwaiszcziujimo kalbėtojus didumu b. isų, kun. Krawczunas užprotestawo ir pasakė: "ne tikt kad didumu balų, bet kad ir wisa draugystė perstasys kalbėtojus, tai asz nedaleisiu kalbėti, iszmetysiu wisus man nepatinkančius isz salės!" Ir tada perskaitė "Lietuwos" iszleistojaus privatiszką laiszką rasztyt Antanui Kalasauskui, kurj jau skaitytojai žino isz "Lietuwos" nr. 30. Minėtame laiszke Kalasauskui ant klauwmo buvo duotas atsakymas, o kn. Krawczunas perkreipė tą atsakymą nurodydamas, buk "Lietuwos" iszleistojas su tuom laiszku norėjęs atskirti paczią nuo wyro, ir ant to pasiremdamas, reikalawo, kad "Lietuwos" iszleistojas butu iszmetus isz draugystės. Tada "Lietuwos" iszleistojas darodė kunigo melagystę ir pasakė: "jeigu už szitą laiszką turėcziau but iszmetus isz draugystės, tai kunigas turi but pirmas iszmetus, nes jis per spawiednę bandė atkalbinėti jauną paczią nuo wyro (Yra faktai, kad kn. Krawczunas per spawiednę atkalbinėjo wieno lietuwiak jauną paczią. Tie žmonės ir szigidinai gywena Chicagoje ir wisiems pasakoją apie kun. Krawczuno szuonybes, kokiu laike spawiednės dasileidžia). Kwip "Lietuwos" iszleistojas pasakė, kad kn. Krawczunas per spawiednę atkalbinėja žmonių paczias, tai jis teip pasiwito, kad su sawo szalinjkais puolė ant "Lietuwos" iszleistojaus, užgesino lūmpas, tasai wos spėjo sweikas iszbeigti, tada pats kunigas griebė "Lietuwos" zecerius draskyti, o jam pradėjus puolė ant zeceriu ir kunigo bernai, kaip pasitę szunes, nes ir zeceriai kaipo sanariai tos draugystės buvo ant mitingo. Ant tokio pekiszko susimizmo pasibaigė "moksliškis" draugystės rengiamas apwaiszcziujimas.

Taigi matote, broliai mieli, delko Chicagos lietuwiak stowi ant žemiausio laipsnio. Dėltoji nesitumwawo, jeigu Chicagos lietuwiak nieko daugias ne moka, kaip tikt girtuokliawti ir musz-puldė? Lengwa suprasti kas. I

kun. Krawczunas, to mokina. Lietuwiai nieko ne klauso, tiktai jo, o ko kunigas mokina, tą jie ir daro. Jis mokina girtuokliawti pats paduodamas gerą paweiksłą, draudžia nuo apszwietimo, kelia nesutikimus, per spawiednę atkalbinėja paczias nuo wyro, wisada kaip begėdis meluoja, ant mitingų kimba į musztynes, su-suko keliasdeszintis tukstančių doliarų parapijos pinigų, dėltoji ir lietuwiak, prisiziurėję ant sawo wadowo, seka ju pėdomis. Tokj mat, turbut mus baudamas, Die-was Ch gawos lietuwiams dawė netiku-j dwasiszką wadową ir doros mokintoja!

Delko mes negalime apszwiesti?

Mūsų laikraszcziak ir jų skaitytojai szaukia lietuwius prie apszwietimo, bet szauksmai tie, kaip žirniai berti ant sienos, nuo lietuwių atszoka, jie kaip skendo tamsybėse, teip ir teb skęsta. Tuli mūsų laikraszcziak labai darbuojasi ant apszwietimo mūsų tauticzių, bet kokį sziaidien ne pradėsi darbą, wis atrasi stabdytojus, nors darbas wisuomenei butų naudingi usias ir reikalingsiausias. Tas pats atsitinka su stabdytu girtuokliawimj ir su lietuwių apszwietimu: wieni dirba kaip galėdmi, kiti tą darbą wél isreizę trukdo, keikia ir niekina wisokiais žodžiais anuos pirmutinius darbinjkus, wisapstengiasi jiems už akių užbėgti, jų darbą sulaukyti. Rods žodžiuose ir jie pripažįsta reikalą apszwietimo, bet pažirėjus į jų darbus, reikia tikėti, kad jie ne teip mislysi, kaip kalba. Jeigu kitos tautos pasikėlė augzstai ir wis kyla, tai todėl, kad teip wisi darbowasi ir darbuojasi ant pasikėlimo, ten ne buvo tiek stabdytojų kaip pasiaus. Bereikalo mes norėtume užginti, kad tarp mus nėra szwiesios stabdytojų, kadangi pats faktai parodo, kad tokių ir tai dar tarp newa apszwietunų yra daugias negu reikia. Sztai randame laikraszcziuose, kad wienas lietuwiszkas kunigėlis bažnyczioj iszkeikė "Lietuwą" užtai, kad ji nupeikė jo ant lenkinimo lietuwių waikų partrauktas lenkiszkas minyskas ir kad apreiskė wisuomenei nepadorą mėtyną ant sawo asabiszkų reikalų parapijonų ant bažnyczios uduoty pinigų. Tas pats kunigėlis prie atsakančios progos kitur bažnyczioj žmonis suklydė ir melėdė, kad Diewas juos apsaugotu nuo swietiszko mokslo, kurio patsai kunigėlis ne daug yra ragawęs, todėl ir jo naudos nesu-pranta. Kitas wél iszkeikė "Vienybę". Man pacziam ne kartą girdėti kelis kartus kunigj isz sakyklos draudžiantj skaityti laikraszczius ir knjgas. Gaila, kad tas kunigėlis nepasakė, kokius rasztus ne walia katalikui skaityti? Jeigu jis butų uždraudęs "Maiziesziaus Mokslius", tai wisi galėtų jam pritarti, bet mūsų kunigų daugias wada karę su laikraszcziakais ir tai su tokiais, kurie katro isz jų darbės nupei-kė, bet paprastai ir prie to ne drysta wardo laikra-zczio pamini-ti. Žmonės, iszgirde bažnycziose drausmus skaityti laikraszczius ir knjgas, paskui bijosi jau ir paczių kunigų iszleidžiamų: kaipgi, sako, kunigo ne klausysi! Jeigu jo pamokinimams ir prisakymams priesztarautum ir už nieką laikytum, priesztarautum pacziam Diewu. Po tokių pasakojų, ypacz mūsų moterėlės, labiaus bauginasi knjgos, nors jį geriausiai ir nekalecziausias, negu szėtonas ezwėsto wandens; parėjusios namon jieszko ar ne ras kur uždraustų knjgą arba laikraszcziu numerj ir kad Diewu įtikti, meta į besikuriantj peczių. Tegul tuos pinigus, kokius wyrai ant parsigabenimo knjgų ir laikraszczių iszleido welyk pragertų ir pasigėrę susimuztų, negu skaitydami knjga užspilnytų ant Diewo rustybės, sau-protawja moterėlės; prie to ir pati gautų surbelėti. Wyrai ir mėgstanti szwiesę, nenorėdami namieje kelti waidų su moterims, nieko ne skaito, o kad daugias nėra ką weikti, noroms nenoroms turi eiti į salūnj ir tenai praleisti laiką ant naikinanczių protą ir sweikatą girtuokliawimj ir ant tuszyczių

ir bjaurių kalbų. Kas gi isz to iszeina do nauda kam norę? Isz girtuokliawimo ir tamsybės sawo waikų Lietuwa ne turi nė jokios naudos, nėra isz to nė jokios naudos nė kunigui, nė bažnycziai, kadangi toki tankiai ne įstengia isz saliono nė į bažnycziją nueiti, saliane wisi pinigai lieka teip, kad duoti auką ir kunigui ne tuwa isz ko.

Todėl, jeigu norime pakelti mūsų tautę, pirmą isziszadėkime užwy-dėjimj, dirbkime isz wien ant wado-kėlimo ir apszwietimo mūsų bro-wilių, o tasyk ir darbas atnesz waisius, besiwaržydami gi įtekme ant žmonių, keikdami ir niekin-dami užspilnusius darbinjkus nemi gero ne padarysime, ir pats teip darydami ne užspilny-sime ant žmonių užsitikėjimo.

Bjaurus godumas ir užwy-dėjimas.

Philadelphiaj, Pa. lietuwiak Ludwikas Naujulis nedideliomis waziwo alų, paskui tą būnį už 60 dol. pardawė W. Sabaliauckui. Kadangi biznis naujam sawinjkui ejo gerai, todėl pirmis pasiorė-joj jį atgal dykai atgwuti. Susita-rė jis su sawo draugais ir užima-nė Sabaliaucką į prapų tį įstum-ti: pirko jis nuo jo butej alaus, gawęs kur degtinės, į alaus butej-lijos pripylė ir nuėjęs į policiją, apskundė, buk degtinę pirkęs nuo Sabaliaucko ir ant to prisie-kė. Žinoma, Sabaliaucką suaresz-tawo. Ant rytojaus Naujulis nu-bėgo į tą alaus leidinyczia, isz kurio suaresztuotas emė alų, papa-sakojo apie ano suaresztawimą ir pats pasisulė alų wazioti. Nepasi-sekė wienok atgwuti dykai par-duotą birnį, kadangi braworas alaus nedawė. Iszsilidawimas Sabaliauckui kasztawo į 150 dol. Apie tokius sawitarpinius tarp lietuwių užwydėjimus dabar pilna angliszkose laikraszcziuose. Isz tikro nėra, rodosi, bjaurėsno dar-bo kaip norėti sawo broji lietuwi-įstumti į prapultį ir tai dar netei-singu budu. Kaip gi mee galime pasikelti turėdami sawo eilėse to-kius netikėjus!

Žwirblis.

Nauji "Susiwienyjimo" wirszinjkai.

Ant atsiwabusio dabar XIII sei-mo "Susiwienyjimo L. A." tapo iszrinkti nauji wirszinjkai: ant prezidento tapo iszrinktas tas pats, kun. Žilinskas; ant Vice prezidento Tepliusis isz Pittstono; ant sekretoriaus Kizanaszkas isz Plymoutho, kasierius tas pats, K. Radzewyczius isz Shenandoah, Pa. Peržiurėtojas isz kasos iszrink-ti: M. Klimas isz Pittstono ir W. Stagaras isz Shenandoah, Pa. Kite-ko girdėti kelis kartus kunigj isz sakyklos draudžiantj skaityti laikraszczius ir knjgas. Gaila, kad tas kunigėlis nepasakė, kokius rasztus ne walia katalikui skaityti? Jeigu jis butų uždraudęs "Maiziesziaus Mokslius", tai wisi galėtų jam pritarti, bet mūsų kunigų daugias wada karę su laikraszcziakais ir tai su tokiais, kurie katro isz jų darbės nupei-kė, bet paprastai ir prie to ne drysta wardo laikra-zczio pamini-ti. Žmonės, iszgirde bažnycziose drausmus skaityti laikraszczius ir knjgas, paskui bijosi jau ir paczių kunigų iszleidžiamų: kaipgi, sako, kunigo ne klausysi! Jeigu jo pamokinimams ir prisakymams priesztarautum ir už nieką laikytum, priesztarautum pacziam Diewu. Po tokių pasakojų, ypacz mūsų moterėlės, labiaus bauginasi knjgos, nors jį geriausiai ir nekalecziausias, negu szėtonas ezwėsto wandens; parėjusios namon jieszko ar ne ras kur uždraustų knjgą arba laikraszcziu numerj ir kad Diewu įtikti, meta į besikuriantj peczių. Tegul tuos pinigus, kokius wyrai ant parsigabenimo knjgų ir laikraszczių iszleido welyk pragertų ir pasigėrę susimuztų, negu skaitydami knjga užspilnytų ant Diewo rustybės, sau-protawja moterėlės; prie to ir pati gautų surbelėti. Wyrai ir mėgstanti szwiesę, nenorėdami namieje kelti waidų su moterims, nieko ne skaito, o kad daugias nėra ką weikti, noroms nenoroms turi eiti į salūnj ir tenai praleisti laiką ant naikinanczių protą ir sweikatą girtuokliawimj ir ant tuszyczių

ISZ WISUR.

☞ Wengrijoj, Pornau komita-te, iszdegė kaimas Szikszo. Sudegė su wisais gywentojų turtais 45 ukės.

☞ Dwiejuose metuose, taigi 1894 ir 1895 m. Maskolijoj isz wiso 2236 liutėronai perėjo į

kastynėse rado terp kitko ir deimantus. Ant persikrinimo ar jų čia yra daugiausia, maskoliziskas randas išsuntė jau specjalistus inžinierius. Jeigu pasirodys, kad kasimas apsimokės, randas pats parengs kastynes.

Į Taszkentą, Turkestane, 13 d. Rugsėjo, atėjo pasczas, kurio siuntiniuose buvo trys pakavimai Peterburgo išsūtųjų su 67500 rub. auksu dėl Taszkento wiespatystės banko. Nors ant kelio gana įsivokio prapulusių pinigų, bet nė jokio pėdsako nerado. Mat wagiškai gerai mokėjo juos pakawoti.

Į Prieszais Krosseng, ant Ode-ro, Prusuose, ant geležinkelio susimuzė ant klaidžių sėnėjų įleistas watorinis traukis, su traukiu wežančiu darbinikus. Prie to 4 darbinikai tapo užmuzti, 3 mirtinai apkulti ir 13 lengwiaus apkulti. Susidaužė 28 wagonai. Watorinio traukio tikt maszinistas sunkiai apkultas.

Į Anglijoj, ant Great Central geležinkelio, Londono aplinkinėse, prieszais Bornethy susimuzė greitisas paszzerinis traukis su watoriniu. Susimuzėnėnė buvo teip smarkus, kad pirmūnėnė wagonai abiejų traukių išslydė. Prie to szezai žmonės tapo užmuzti ir 22 sunkiai apkulti, iš kurių diktai dar turės mirti.

Į Galicijoj, mistelij Kossow, per wia nedėlios dieną traukėsi smarkios muszynės terp žydų ir krikščionių, kuriuose net 10 žmonių tapo užmuzty. Sožeistų yra daug. Wietinių žandarų pajegos buvo per menkos ant išskirstymo besimuzanczių, reikėjęs sukurtiesi kariaunos, kuri ant galo besimuzanczius iszwaikė.

Į Austrijos sostapilės, mieste Windobonos ligoabutų keli tarnai ir daktaras pasimirė nuo baisaus azijatiško maro, kuris dar wis siaucia Indijose. Pasimūje ir apsirgę mat tarnawo klinikoje profesoriaus Notnagelio, kuris ai seniai sugrįžo iš Indijų ir isz ten parsigabeno maro bakterijas ir jas augino, nuo jų mat ir iszsi, latino liga.

Į Pagal laikraštį "Neue Zeit" pasirodo, kad daugiausia užmuzė jų yra katalikiskuose negu protestoniskuose krasztuose, isz katalikiskų gi Italijoj, kurioje žmonės labiausiai pildo bažnytnes formas, užmuzėjų yra daugiausiai. 1895 m. Skotijoj, ant wieno milijono gywentojų, buvo 3 nužudyti už žmogūdyystę. Anglijoj 1894 m.—5; Wokietijoj 1894 m.—9; Prancuzijoj 1893 m.—14; Austrijoj 1893 m.—15; Iszpanijoj 22; Italijoj gi 1894 m.—68.

Į Wazsawą atkako wienas Siberijos didžurtis, karisai užmanė aprupinti Wazsawos gywentojus mē-a isz Siberijos. Pagal jo žodžius, pudas (40 swarų) geriausias mēsos S berijoj kasztuoja 80 kap., (taigi swarias po 2 ksp. arba netoli 1 centą). Parga benimas į Wazsawą sudytos mēsos kasztuotų 92 kap., taigi čia pudas atseitų po 1 rubl. 72 kap., arba po 4½ kap. swaras. Dabar antai iszsiwinių swaras Wazsawoj kasztuoją po 20 kap., atgabentų gi isz Siberijos kasztuotų wos 4½ kap.

Į Rytinėse Anglijos pakrantėse, ir ant wia Wokiszkųjų jurių siautė pereinę sanwaitė smarkios wēros, kurios ne mažai nelaimių atgabeno. Kiek iki zsiol žino, laike tų wētrų mažiausiai 30 žmonių prigirė, bet gal pasirodys prieszais Spurn Head susidaužė norwegiszkas laiwas "Frivold", wilnys pagriebė 7 jurinikus, bet isz jų 5 iszsigelbėjo. Prie Gurdon Harbor susidaužė norwegiszkas laiwas "Augvole", o prie St. Andrews Sands maskoliziskas "Wilhelm", nuo kurių 10 žmonių prigirė. Prie Skotijos krantų nelaimių buvo dar daugias, bet apie jas tikros žinios dar neatėjo.

Į Isz Maskwos į kaimą Soroczenką, Tulos gub., pėkszczias purbėjo 10 metų waiwas, wisą kelią, taigi 230 wiorstų, atliko jis pėkszczias. Minėtą waiką parsi-

traukė isz jo gimtinio kaimo tė wai, kurie tarnawo Maskwoje ir ten jį atidawė į mokslą pas sziauczių, bet tas nežmoniszkai jį kawkino. Waiwas ilgai kentė, bet ant galo neisztriwojo ir drauge su kitu mokintiniu pabėgo; paėmė sawo daktus, kuriuos ant kelio pardawinėdami, isz gautų pinigų mito. Nors waiwas buvo wos 10 metų, bet ant kelio nepaklydo: isitėmyje, kuriuom geležinkeliu atwaziawo į Maskwą, traukė mat iszilgai geležinkelio linijos, pakol ne atkako į pažįstamą sau gimtinį krasztą.

Į Katalikai miesto Taszkento, Turke-tane, atsiliėpė į Peterburgo waldžias su praszynu, kad jiems butų daleista pastatyti katalikiską koplytėlę ir užlaikyti kuniją. Waldžios, susitarusios su karės ministeriumi, dawė sawo daleidimą ant pastatymo koplyčios ir ant laikymo kunijo, kurisai aprupintų reikalus wisų katalikų Turkestane, taigi ir kareiwųjų katalikų, bet kunijui ne walia prigimto katalikų kalboj nė pamokslų, nė pamokiniųjų sakyti. Nė spawiedoti, toki pamokinimai parapijonių turi but maskolizskoj kalboj, wisą gi diemwaldysta ir giesmės bažnyčioj gal but wien lotyniskoj kalboj. Mat čia maskolizski smirdėliai kiska sawo purwinus nagus į grynai tikėj miszkus priwatiszkus katalikiskos bažnyčios ir katalikų reikalus.

Į Maskolizskas admiralas Makarow rengiasi dar sez metų, arba ateinantį pawasarij, keliauti prieszaurinio žemės poliaus. Tikisi jis ten prisigriebti ir dwi sanwiti su liuwis paskritais ant laukiszkų ledų. Pirmiasis jis buvo nuo maskolizsko rando iszspreszjęs pingus ant padirbdinimo didelio ledus laužanczio laiwu su 20,000 tukstanczių arklų pajega, bet kad pūdarymas laiwu užimtų daug laiko, todėl jis nusprendė pasinaudoti isz dirbdinamų dabar dwejų tokių laiwų turinczių po 10,000 arklų pajega, kurie neužilgo bus jū gatawi, jie paskriti ant iszwalywo nuo ledų kelio nuo Kronstadto į Peterburgą. Tuos dabar dirbdinamus laiwus jis ir nori sunaudoti ant sawo kelionės, prie szaurinio žemės poliaus, sujungdamas abudu teip, kad jie drauge duos 20,000 arklų pajiegą, ko užtenka ant sulaužymo storiausiu jurių ledų.

Į Sawinikas maluno kaimo Kudaszewe, netoli Odesos, szydas Weinstok, įzwęs proto somaizys ma, užmuzė tris sawo sergėtojus ir pats nusizdė. Beprotystė žydo apsirėiskė jau porą mėnesių atgal, bet kad jį ligoabutį jis, dėl stokos wietos, negalėjo patilpi, pati ant dabojimo namieje pasamdė felcerį ir du sargu. Naktį, padudęs beprotis, prislinko palengwa prie mieganczio felcerio, pagriebė už gerklės teip druzciai, kad jį užmaugė, paskui tą patį padarė su wienu ir kitu sargu. Atikęs su tais, beprotis tokiu jau budu norėjo užmaugti ir paczią, bet tojė pabudo, paszoko isz lowos ir norėjo pabėgti, beprotis jį pagawo, nuwilko į maluną, kurisai tšykw sukosi. Besitansant abudu puolė ant besimuzanczio rato, kuris abudu sugriebė ir sumalė. Moteriszkai nutraukė galwą, wyrui gi abidwi kijas. Rodo jį dar gwyw iszėmė, bet ir jis tuojaus pasimirė.

Į Maskolizskas randas, gerai wisą apswarstęs, nusprendė ne duoti daugiausia nė smerikoniszkoms, nė wokiszkoms Kruppo, nė angliszkoms dirbtuwėms dirbdinti karizkus laiwus, bet pawesti tą darbą prancuziszkoms Havro dirbtuwėms, kadangi isz bandawonių persitikrino, kad laiwų apkaustymų plytos prancuziszkų dirbtuwių ne niekesnės už laikomas už geriausias Kruppo fabrikuose iszdirbtas. Maskolizka dabar Havro dirbtuwėms dawė padirbdinti: 1 didelę apkaustytą kreiserį, 1 apkaustytą muszio laiwą ir 3 torpedinius kreiserius. Apkaustytasis muszio laiwas galės paimti 13100 tonų sunkenybės, maszina juo turės 16300 arklų pajiegą, greitasna gi 18 mazgų ant walandos, kreiserio greitumas 21 mazgas, torpedinių gi kreiserių po 27 maz-

gus. Wisi tie dirbdinami laiwai turi but Prancuzijoj ir apswarwuoti teip, kad tuojaus galėtų nors į muszj stoti.

Į Iszradėjas dinamito, szwedas Nobel, mirdamas, isz sawo turtų paszkyrė 10 milijonų kronų tam mokslincziui arba teip žmogui, kurisai ar per sawo iszradimą, ar teip kokiu darbu, didžiausią žmoinijai naudą atgabęs. Sandaros lyga, kaip paduoda maskolizsko rando laikrasztis "Le Nord", užmanė tuos pingus paskriti maskolizskam carui už jo užmanytą sandaros kongresą. Mat minėta lyga čia tiesiog su pirsztu pataikė į dangų. Už tuos 10 milijonų kronų caras galėtų priwėisti žandarų ant sloginimo Lietuwos ir kitų ne maskolij apgywentojus wiespatystės daly. Caras žmoinijai nė jokios naudos neatgabė ir neatgabės, jis, su rėjums sawo sukorupuotų, pasileidusių urėdnykų yra žmoinijos budeliu, isz kausziniai bus druta, twirta, tai one geradėju, jis yra naujintojus szwiesios ir liuosybės, szaszas ant kuno ciwilizuoto swieto 19 szimtmetų. Jo užmanytas sandaros kongresas, už kurį jį garbina nepažįtanti jo netikusio waldymo Maskolijoj, yra tai wien hembubas, daugiasiu nieko, yra tai wien pieszkos beriamos į spangas akis.

Į 26 d. Rugsėjo, Portugalijos sostapilė, mieste Lisbonoj, prasidėjo terptautiszkas I. terariziskas kongresas, ant kurio suwaziawo isz wisu ciwilizuoto swieto literatai, laikraszczių iszleistojai, reaktorjai ir raszėjai. Apart speojaliszkų klausimų paskritų perkrafinėjimui ant kongreso, reikiata paminėti užmanymus Portugalijos laikraszczių, kurie užgauna daug swarbesniu klausymus: 1) kad susirinkė ant kongreso raszėjai atsiliėpė į wisų krasztų randsus su praszynu didesni liuosybės laikraszcziams; 2) kad susirinkė ant kongreso atsiliėpė su praszynu prie tų randsų, kur tai reikalunga, kad butų atleistos wisos kaltės nusidėjusiems kuom nors priesz randą raszėjams arba iszleitojams ir kad tokius paleistų isz kalėjimų. Tie portugaliszkų publicistų užmanymai ne buvo dar perkrafinėjimui, ir nežinia, ar juos perkrafinės. Žinoma, tam labiausiai priesztaurus maskolizski ir wokiszkai delegatai. Maskolizka, nors ant kongreso praszymų ir kę norės pažadėti, bet ten kur čia apie liuosybę, ji sawo pažadėjimų neiszpildys.

Į Mieste Kempen, Bawarijoj, Wokietijoj, wisą szejmyna miezcionio Wolfertho, susidedant isz paties Wolfertho, jo paczios ir dukters, tapo sudo ant dwejų metų kalėjimo nuspręsta. Wolferth mat, pasinaudodamas isz lengwatikystės aplinkinių kai mieczijų katalikų, sumislyjo jų karsztą tikėjimui isznaudoti ir isz to be jokio kitokio darbo iszsi maityti su sawo szejmyna. Pagarsino pirmiausiai, kad pas jo dukterį kasdieną atsilanko Motina Szwencziausia. Kas gi nereikalauwų užtarimo Motinos Dewo! Kaimieciai pradėjo neszi Wolferthams dowanas, norėdami dšznoti apie likimą seniai pasimirusių giminių, ant iszspaszymo Diewu malonės ir tt. Netoli miesto gylweno gana turingas ukiojikas, kurio dukte, Krescencija, numirė pereinę meta. Tėwai, žinoma, norėjo žinoti, kur yra jų paimirusi dukte ir nuėjo pasiklausti Wolferthų dukters. Tojė pšaiszkino, kad pasimirusi Krescencija dega czyszcziaus ugnyje, už iszmeldimų paliuosawimo pareikalawo 300 markų. Tėwai prigawėjams pinigų kas dawė. Ant to wienok nepasibaigė surbimas lengwatikijų tēwų: po dwejų mėnesių Wolferthukė jiems pranesė, kad jų duklė ne tikt yra danguje, bet susiziedawo su aniuolu ir praszė 1200 markų ant nupirkimo dowanų szejduotiniui. Tėwai ir tuos pinigų grasigawėjams suteikė, kuri apsiėmė per Motiną Szwencziausia, kada jį atsilankys, nusisietę bsdiaugiancziui aniuolu suzieduotinei. Po trijų mėnesių wēl pranesė, kad Krescencija sulaukė jau waiko (mat dangų su tuom čia greicziaus negu ant žemės) ir ant jo auginimo reikalawo 3000 markų. Tėwai ir tuos pinigų dawė. Dagirdo wienok apie isznuojų-

Prekė pinigų. Ruskas rublis po.....52½c. Prusiszkas markės po.....24½c. Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c ant paczic kasztų. P. gijai iszsiųsti per "Lietuwos" red. koją greicziausiai suwaiszczioja ir niekuda negali praužiti, nes mes siuncziame per bagoczius-ias bankus ir kiekwienų siuntinį asekuruojame.

mą lengwatikijų policija, padarė pas prigawėjus kratą, rado daugybę gromatų ir kwitų Motijos Szwencziausios nuo priimty ant nuneszimo į dangų pinigų. Tapo jie ant galo suareziuoti ir pateko po sudo, kurisai wisą prigawėjų szejmyną nusprendė ant dwejų metų kalėjimo. Mat lengwatikijų ne tikt skęstanczių tamsybėje Lietuwoj, bet ir apszwiestoj Bawarijoj netruksta.

Kiauszinis ir ligas gimdanczijs bakterijos.

Gywi sutwėrimai, iszėmus žemiasiu lipnsų, besiweisianczių per pasidalicimą arba kitaip, weisiasi isz kiauszinio, nors ir newisi kaip pauk-szcziai deda kiauszinius ir paskui juos peri. Isz kiauszinio gema galwijas, kaip žmogus, tikt čia užwaisinto kiauszinio nepadeda, bet jis iszsiwysto į gwyw motnos widuriuose. Jeigu medega, isz kurios yra kiausziniai bus druta, twirta, tai one geradėju, jis yra naujintojus szwiesios ir liuosybės, szaszas ant kuno ciwilizuoto swieto 19 szimtmetų. Jo užmanytas sandaros kongresas, už kurį jį garbina nepažįtanti jo netikusio waldymo Maskolijoj, yra tai wien hembubas, daugiasiu nieko, yra tai wien pieszkos beriamos į spangas akis.

Daugelis daktarų senaus tikėjimo, kad tulas limpaczias ligas, kaip antai dšziową, waiwai kaipo pailiaus nuo tēwų jau užgimdami atsigabena, todėl daktarai net buvo pakėlę balsą su reikalawimu, kad net wiespatystę waldžios iszduoty atsakanczias tiesas, pagal kurias uždrausta but dšziowinjkams apsiwėsti. Prancuziszkai wienok daktarai, tirinėdami per eiles metų dšziowinjkų tēwų waiwas, persitikrino, kad jie užigime buwa swėiki, dšziowos neturi ir jeigu juos tuojas nuo serganczių tēwų atskirti ir swėikai auginti, iszauga druti ir swėiki, į dšziow ne ipuola; palikti gi prie serganczių tēwų paprastai asperga ir numirszta. Taigi jie dšziowos užgimdami neatsigabena, tikt weliaus ja nuo tēwų užikreccia; tokiu budu iszpuola, kad ligos sėklų, arba bakterijų waisiuje ne buwa, dšziowa serganti tēwai iszduoda swėiką kiauszinio medegą. Klauwsymą tą galutiniai iszriszo prancuziszkas mokslinczius Francoete. Jis užtėmyjo, kad bakterijos iwestos į kiauszinį, prie jo wystymosi gimdo anomaliszkus nepa prastas apsirėiskimus. Todėl jis įwedė tyccia bakterijas į daugelį užwaisintų kiauszinių ir sztai kas pasirodė. Wisuose kiauszinuose mikrobus isznaikino patsai kiauszinis, tenci, kur to negalėjo padaryti, isz kiauszinio atsiskyrė permatoma kaipi stiklini medega, ji apsiawė patekusius į kiauszinį ligos mikrobus arba bakterijas ir su joms drauge wisas tas grumulus tapo isz kiauszinio jo paties lankan iszmetas. Kituose pasirodė dar kitotai apsirėiskimai, bet wisuose atsilikimuose mikrobai ne buvo prie waisiaus prileisti. Patekę į užwaisintą kiauszinį mikrobai nestabdo waisiaus iszsiwy-timo. Tokiu budu mat užwaisintas kiauszinis tari galybė isznaikinti patekusius į jį mikrobus arba bakterijas, neprileisti jų prie užsimezgiusio waisiaus. Ant sawo tirinėjimų pasirėmęs, Francoete sprendžia, kad užsimezges kiauszinis negal užlaikyti nė paslėptų ligos sėklų. Taigi iszpuola, kad per kiauszinį negal plantiesis limpaczios ligos; rods waiwai lgy anaiktų tēwų gal but silpnai, bet jie užgimdami neatsigabena tēwų ligos, jie užgema swėiki, liuosi nuo ligos. Užtai, kaip isz sawo tirinėjimų per-it krino mokslinczius Charrin, nuo bakterijų galinczių buti kiauszinio medegoj, motina bewėik wisada užikreccia liga, bakterijos iszmetos isz kiauszinio pereiną į motinos kung ir jai suteikia ligą. Charrin, atidarę kung neszczios kralikų patai šms, įczirzė užsimezgiusiu waisiu bakterijas dfer-to. Bewėik wisuose atstikimuse jos prisigriebė į pataitė: kung ir pagimdė ligą.

Wisuose kiauszinuose mikrobus isznaikino patsai kiauszinis, tenci, kur to negalėjo padaryti, isz kiauszinio atsiskyrė permatoma kaipi stiklini medega, ji apsiawė patekusius į kiauszinį ligos mikrobus arba bakterijas ir su joms drauge wisas tas grumulus tapo isz kiauszinio jo paties lankan iszmetas. Kituose pasirodė dar kitotai apsirėiskimai, bet wisuose atsilikimuose mikrobai ne buvo prie waisiaus prileisti.

Užtai, kaip isz sawo tirinėjimų per-it krino mokslinczius Charrin, nuo bakterijų galinczių buti kiauszinio medegoj, motina bewėik wisada užikreccia liga, bakterijos iszmetos isz kiauszinio pereiną į motinos kung ir jai suteikia ligą. Charrin, atidarę kung neszczios kralikų patai šms, įczirzė užsimezgiusiu waisiu bakterijas dfer-to. Bewėik wisuose atstikimuse jos prisigriebė į pataitė: kung ir pagimdė ligą.

Prekė pinigų. Ruskas rublis po.....52½c. Prusiszkas markės po.....24½c. Prie kiekwieno pinigų siuntinio reikia pridėti 30c ant paczic kasztų. P. gijai iszsiųsti per "Lietuwos" red. koją greicziausiai suwaiszczioja ir niekuda negali praužiti, nes mes siuncziame per bagoczius-ias bankus ir kiekwienų siuntinį asekuruojame.

Lietuvių Prateviai

MAZOJOJE-AZLOJE, nuo senoves iki jie pateko pō valdzia Persu. Parase Lietuwos Myletojas. (Tasa.)

sumoti isz giesmių Rig-Vedos, kur juos matome žingsnis po žingsnis traukiant paupiais Pundzabo ir wienval wawojant su pirmapradiniais Turanų gywentojais, kuriuos jie po walei iszwojo į visokius kalnykus, kur ainiai jų tebgyvena, kalbėdami Turaniskas tarmes. Isz kitos pusės progressas yra pažymėtas seniausiose dalyse Zendawestos, szwentos knygos wakarinių arba Mėdo-Persiszkųjų Arių. Kuomet wėdiszki jų brėliai užėmė platumas Hindostano, ir pastajo prabocziais sziaudykszczių Hindusų, Zendiszkiejie arba Mėdo-Persiszki Ariai nusileido nuo Pamiro tyrelių (tai bus Vendidad' o Aryanēm Waejo!) į szalis, drėgninamas per augszutinius sriautus Jaxarto ir Oxo. Teipgi czion Ariai turėjo susidurti su Skythų ar Turanų gentėmis, kurias jie ar iszwojo ar užkariawo. Sogdiana, Baktrija, Arija (arba Hėrat), Hyrkanija, Arachosija, Rhagiana, Mēdia Atropatēnė (Azerbeidžan, Vendidad' o Varena) wiena po kitos tapo per juos užimtos, ir teip jie pasiplatino nuo Afghanistano iki anapus Kaspijos marės. Czion, turbut, pasiliovė ant ilgo jų užėmimai, po kam jų iszeiwystės wēl su szwezia spēka atsinaujino, ypatingai į Armėniją, podrag nusikreipė pietų linkon iszilgai kalnyo Zagros, užėmė Media Magna, ir isz czion nukako iki pakraszczių Persiszkios użlajos, kur Persia Proper ir Karmania, galbut, buvo pastaru žingsniu jų progresso. Wisur tose szalyse Toturių arba Turanų gentės mielai pasidavė užplaukiancziams tvannui, pasitraukdamos į pustynes ar ant kalnų, arba pasiduodamos užkariautojams ant padonystos.

Toje iszeiwystėje dalywawo szitos gentės: Persai, Mėdai, Karmanai, Baktrai, Sogdianiszkiai, Ariai Herato, Hyrkantai, Sagartai, Chorasmai, ir Sarangai. Panėsumas kalbos, kurią kalbėjo swarbesnės isz szitų gentių, užtėmytas tapo jau per Straboną, kurs jas wisas sutalpina rubezinoose sawo "Arianos." Sziaidien isztyrinėjimai patwirtina jo szneką, nes dabartiniai gywentojai minėtų szalių, kurie yra ainiai senowiszkų gentių, dar tebekalba Ariszkomis tarmėmis.

Table with 4 columns: Region (TURANAI, SEMITAI, ABARAI, LYDO-PRIVYAI, LYKISESKIAI, THRAKAI, VAKARINIAI, RYTINIAI), Language (HAMITAI, ASYRYO-BABYLONENAI, HEBREJO-PROINIKAI, ABARAI, LYDO-PRIVYAI, LYKISESKIAI, THRAKAI, VAKARINIAI, RYTINIAI), and Language (Himyaritiski Arabai, Kanaanitai, Chaldejai, Sustainiszkiai, Kappadokai, Kanaanitai, Armenai, Sapeirai, Kolehaj, Moschaj, Tiberiniai, Alarodžiai, Makronai, Mosynoikai, Magai, Sakai, Assyrai, Babilonėnai, Syrai, Kanaanitai, Hebrėjai, Foinikiai, Kypriazkiai, Kiliikai, Solymai, Jokitaiszki Arabai, Izmailitiszkai Arabai, Phrygai, Lydai, Mysiszkiai, Kariszkiai, Pelasgai, Graikai, Lykiseiskiai, Thynai, Bithynai, Mariandynai, Paphlagonai, Chalybai, Persai, Medai, Baktrai, Sogdianiszkiai, Ariai Herato, Hyrkantai, Chorasmai, Sarangai, Sagartai, Karmanai, Armenai, Kappadokai, Hindusai, Gandarai, Sattagyddai, Dadikai).

Legenda Trojos.

Legenda Trojos yra czinkuru Graiku epos, ir apglėbia du apgulimo ir jėmimu Trojos, drauge su likimais iszsilaskusių didžiawiryų, Trojiszkų lyginai kaip Graikiszkų, po antram garsingiausiai jėmimui ir suardymui miesto. Czia tiktai trumpai paduosime istabiausius faktus legendos, palei seniausius padawimus Iliados.

1) Strabo, XV. p. 1026; Epokteinetai de toynoma tes Agianės mechri meoyts tinos kai Person kai Medon, kai eti ton prs arktion Baktrion kai Sogdianon eisi gar pos kai homoglottoi para mikron. 2) Mueller, Languages of the Seat of War, pp. 32-34.

Pratėviu Trojiszkų karalių lini,os yra Dardanas, sunis Zeuso, issteigtojas ir eponymas Dardanijos (Il. XX. 215); anot wėlesnių autorių, jis buvęs atėjęs isz Samothrakės, bet Homėras apie tai tyli. Pirmą miestą jis pasibudawojo ant kalnyo Idos, nes neįstengė tai daryti žemumoje. Bet jo sunus, Erichthonius, turėjo dideles kaimenes ir bandas, ant ganyklų ganėsi 300 kumelių, kurių ainiai, per Borea, pagamino žirgus neswėptiszko bingumo. Trojsi, sunus Erechthoniaus, ir eponymas Trojenų, turėjo 3 sunus—Ilius, Aszarakis, grauzinis Ganymedis, kurį Zeus pasiwogė į Olympą, tėwui jo dowanodamas nemirtinus žirgus (Il. X. 265; Apollod II. 5,9).

Ilius pasistatė platumoje Trojos szwenta miestą Ilioson, ir jo linijos ainiai buvo Laomedonas, Priamas ir Hektoras. Aszarakis-gi ir jo ainiai Kapys, Anchizes ir Ainėjas, buvo wieszpacziaisi Dardanijos (Il. XX. 236).

Prie iszdydaws Laomedono, sunaus Ilioson, liepiant Zeusui, Poseidonas ir Apollonas pasidawė laikinei wergystei; anas pabudawojo sienas miesto, o szitas ganė kaimenes ir bandas. Kad pasibaigus korai, jie pareikalawo sulygtos algos, Laomedonas nenorėjo mokėti, o užpykęs net gresė nupjaušis ausis, surisziš rankas ir kijas, ir parduosę wergauti kur ant tolimos salos (Il. VII. 451; XXI. 456). Už tai Poseidonas užleidė marinį siaubuną naikinti juo laukus ir gywentojus. Laomedonas wieszai siulė pemirtinus arklus, kuriuos Zeus buvo dowanojis juo tėwui Tros, kaipo algą tam, kurs sumusztu siaubuną. Bet orakulas apskelbė, kad reikia paaukwauti kiltą merginą dėl jo, ir burtas puolė ant Hesione, dukters paties Laomedono. Heraklės, kurs atkako toj kriticzkoj walandoj, užmuzė siaubuną su pagelba forto, pabudawojo jam per Athėnų ir Trojenus (Il. XX. 145; Dionys. i. 52), ir tokiu budu iszgelbėjo merginą ir gywentojus; ale Laomedonas, wēl suwylidamas, dawė jam mirtinus žirgus azuot pažadėtuju. Teip apgautas Heraklės, iszrėngė 6 laiwus, apniko ir paėmė Troją, užmuzė Laomedoną (Il. V. 640), ir pawėdė Hesionei sawo pagelbininkį, Telamonui, kuriam anoji pagimdė garsų szaulį Teukros (Diod. IX. 32-49). Dėlto gywentojai Ilioson negarbinio Hėraklio (Strab. XIII. p. 596).

Isz wisų sunų Laomedono, wienas Priamas' reikalawo, kad Hėraklės gautų užpelnę tą algą; užtai, ans pasodino jį ant sosto. Daug pažymėtinų jis turėjo sunų ir dukrų, kaip nuo sawo moters Hekabės, dukters Kiszias, teip nuo kitų moterių (Il. VI. 248; XXIV. 405). Terp ju sunų buvo Hektoras, Paris, Deiphobas, Helenus, Troilus, Polites, Polydorus; terp dukrų—Laodikė, Krėusa, Polyksena, ir Kassandra.

Pariui dar ne gimus, Hekabei prisisapnawo, kad jį pagimdė deganczią malką ir Priamas pasiteirawęs pas raganius, iszgirdo, kad gimtinas sunus busės dėl jo praužingus. Dėl to jis liėpė kudikį pamesti ant kalno Idos, kurs taciaus tapo dievų iszlaikytas, ir jis užawo terp kaimenių ir bandų, weklus ir grauzis, dailaplaukis ir grauzis stuomens, ir ipatingas naujietinis Aphrodites (Il. III. 45-55; Apollodor. III. 12. 5).

Tam tai Pariui biemenaujant ant kalno Idos, trys diewės—Hērē, Athēnē ir Aphroditē—atėjo pasiklausti, kad jis užbaigtų jų ginčą apie tai, kuri isz jų grauziausia, kurs ginčas buvo kilęs sutuoktuwės Peleaus su Thetimi, o kurs įwyko palei gliia užmanytą plianą Zeuso. Mat Zeus, patėmyjęs su szirdpersza skaitlingumą karzygkosios weislės, galėjosi žemės, kad jį tokią nasztą buvo priversta neszioti, ir rįzosi ją palengwinti per sukurstymą pragaizstingai ilgos wainos. Paris pawėdė palną grožybės Aphroditei, kuri jam atsidėkwodama, pažadėjo sawastį Helenos, moters Menelao Spartoje,—graziausios terp gywuojanczių moterų. Welyjant Aphroditei, laiwai tapo subudawoti dėl jo, ir jis iszwaziawo į kelionę, kuri pastajo praužinga juo gimtiniam miestui, nežiurint į kerszingas pranaszstas brolio Helenaus, ir persergėjimus Kassandros.

Paris, nukakęs į Spartą, buvo waiszinamas per Menelau, teipgi per Kastorą ir Polukszą, ir gawo progą įteikti bagotas dowanas dėl Helenės. Potam Menelaos iszskako į Krėtą, palikinę Helenę dėl waiszinimo Trojiszko swezio, kurioj tai walandoj Aphroditei sudarė intrigą ir pabėgimą. Paris ne tikt Helenę iszsigabeno, bet ir didele sumą pinigų paglemžė nuo Menelao—laimingai nukeliawo į Troją—ir pribuvo ten atwangiai į treczią dieną. (Il. VI. 293; III. 350-363; Herod. II. 117).

Iris pranesė Menelaui Kretoje apie Pario netikusę atlyginimą už waiszes, tuzbingas ir ipykęs jis grįžo namon, kad pasirodavyti su sawo broliu Agamemnonu ir garbiu Nestoru apie atkersztą. Kad jie wadams graikų aplinkėje dawė žinią apie tai, kas atsitiko, wisur jie rado sympatiją: Nestor, Palamedos ir kiti po aplinkinę kurstė pagelbą dėl užpuolimo ant Trojos, po wada Agamemnono, kuriam koznas wyrėsniasus prizadėjo paklusnumą ir pastangas, iki Helene ne taps atgaw-

1) Kaip Dardanas, Tros ir Ilius yra eponymais Dardanijos, Trojos ir Ilioson, teip Priamas yra apomymu akropolis Pergamun. Priamos yra Ajoliszkoj tarmėj Perramos (Hesyechius); prie ko Ahrens patėmyja: "Caeterum est hae Aeoelia nomenis forma apparet, Priam non minus arcis Pergamoni opomus esse, quam Ilium nobis. Troem populi; Pergama enim a Periana natum est, et in g mutato"(Ahrens, De Dialecto Aeoelia 8, 7, p. 50). 2) Stesichorus sako, kad po apgulimo Apollonas iszgabeno Hekabę į Lykiją, kad iszgelbėti juo newaitis (Pausanias, V. 27. 1), o anot Euripides, Apollonas buvo prizadėjęs, kad jį numirsianti Trojeje, (Troad. 427). 3) Nusprendimas Pario buwo wiena isz scenų reprezentiwtų ant senowiszkos skrynes Kypselio Olympijoje (Pausan T. 10. 1).

(Toliaus bus.)

